

73. După Capitolul III , se introduce un nou capitol, Capitolul III¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul III¹. Transparența în exploatarea resurselor naturale

Art. 37¹ Orice activitate de gestionare, exploatare, oferire de licențe sau permise pentru prospectare/exploatare/oferire în concesiune cu scop de exploatare a resurselor naturale ale statului de către instituțiile publice competente către entități și respectiv, orice prospectare sau exploatare a resurselor naturale naționale realizată de respectivele entități, se realizează cu respectarea principiului transparenței, responsabilității, sustenabilității, concurenței loiale, integrității:

Art. 37² Principiul transparenței:

a) Acordarea licențelor de prospectare/explorare/exploatare și a contractelor dintre statul român și reprezentanții industriei extractive trebuie să se realizeze în condițiile asigurării unei transparențe decizionale efective, care să permită participarea cetățenilor și a organizațiilor de profil legal constituite la luarea deciziilor.

b) Publicul trebuie să aibă acces nerestricționat la toate informațiile legate de procesul de acordare a licențelor de prospectare/explorare/exploatare și de modul în care aceste proiecte sunt implementate (cu excepția patentelor industriale și a datelor cu caracter confidențial protejate prin lege), indiferent dacă deținătorul acestora este o entitate publică sau privată.

c) Situația privind toate sumele de bani plătite în mod legitim în procesul de obținere a licențelor de prospectare/explorare/exploatare, a avizelor aferente sau a contractelor cu statul trebuie să fie pusă la dispoziția publicului.

d) Companiile miniere trebuie să se consulte periodic cu cetățenii și alte părți interesate și să țină cont de solicitările, observațiile sau soluțiile furnizate de către aceștia, pentru a avea o activitate etică și a cultiva încrederea publicului.

e) Este interzisă formularea și inserarea oricăror clauze de confidențialitate în contractele încheiate între stat și reprezentanții industriei extractive care pot conduce la dezinformarea publicului.

f) Autoritățile competente au obligația să publice toate informațiile legate de contractele prin care statul concesionează resursele naturale în vederea exploatării (cu excepția patentelor industriale, care au caracter confidențial), inclusiv documentația de achiziție, lista scurtă a companiilor calificate, ofertele primite (câștigătoare și necâștigătoare) și termenii contractului (inclusiv identitatea

beneficiarilor) cu excepția eventualelor informații care sunt protejate de acte normative privind informațiile clasificate.

g) Autoritățile competente elaborează și publică un registru național al licențelor și concesiunilor în domeniul extractiv, inclusiv în format online, în care cetățenii să aibă acces la toate informațiile de interes public cu privire la siturile de exploatare (dimensiuni, amplasare, caracteristici etc.) și la companiile care realizează extracțiunile. Specificațiile acestui registru se regăsesc în normele metodologice.

h) Autoritățile competente realizează și publică pe pagina proprie de internet rapoarte semestriale cu privire la toate veniturile colectate la bugetul statului sau în bugetele locale din activități de exploatare a resurselor naturale (taxe, redevențe, plăți în natură).

j) Ministerul de resort este obligat să publice un set de criterii clare, obiective și cuantificabile pe care un proiect de exploatare a resurselor naturale trebuie să le îndeplinească pentru a fi considerat de interes public deosebit și pentru a beneficia de implicațiile acestei încadrări.

k) Criteriile se publică pe pagina de internet a ministerului de resort, a autorităților competente și a concesionarului proiectului.

l) Autoritățile competente monitorizează măsura în care concesionarii continuă să îndeplinească respectivele criterii pe toată durata proiectului și fac publice rapoartele de monitorizare.

m) În situația în care autoritățile competente constată abaterea unui proiect extractiv declarat de interes public deosebit de la criteriile stabilite pentru obținerea acestei încadrări, caracterul său de interes public deosebit se retrage începând cu momentul rămânerii definitive a constatării.

n) În momentul constatării de către autoritățile competente a nerespectării criteriilor de interes public deosebit a unui proiect extractiv, concesionarul are dreptul să formuleze, în termen de 30 de zile calendaristice, o contestație către ministerul de resort, urmând ca aceasta să fie soluționată într-un termen de maxim 45 de zile calendaristice.

o) În urma constatării pierderii caracterului de interes public deosebit al unui proiect extractiv, statul român are dreptul să retragă companiei care îl desfășoară dreptul de concesiune sau să renegocieze termenii contractului.

p) Fiecare companie care exploatează resurse naturale este obligată să publice semestrial pe pagina proprie de internet volumul și costurile de producție și plățile efectuate către stat pentru fiecare proiect derulat. Rapoartele sunt publicate pe pagina de internet a companiilor la jumătatea și la finalul anului fiscal.

r) Orice companie implicată într-un proiect de exploatare a resurselor naturale ale statului are obligația să publice semestrial, pe pagina proprie de internet, un raport de guvernare corporativă, responsabilitate socială și protecția mediului, care să cuprindă și o secțiune cu privire la problemele și riscurile identificate în perioada de raportare și modul de gestionare a acestora. Rapoartele se încarcă pe pagina de internet a companiilor la jumătatea și la finalul anului fiscal.

s) Companiile din industria extractivă implicate în proiecte de exploatare a resurselor naturale naționale au obligația de a elabora și disemina materiale de informare destinate cetățenilor din zona de exploatare.

t) Aceste materiale de informare cuprind explicații cuprinzătoare cu privire la procedeele de extracție care urmează a fi utilizate, la planul de gestionare a deșeurilor, la planul de regenerare a mediului înconjurător și de reintegrare pe piața muncii a angajaților la finalul proiectului, la riscurile prezentate de activitatea și procedeele de extracție și la modul în care sunt gestionate acele riscuri.

u) Conținutul acestor materiale este supus avizării de către autoritățile publice competente.

Art. 37³ Principiul responsabilității

a). Acordarea licențelor de prospectare/explorare/exploatare și a contractelor dintre statul român și reprezentanții industriei extractive trebuie să se realizeze în mod responsabil, cu luarea în considerare a impactului asupra mediului și a siguranței și sănătății populației din zonele de exploatare.

b). Autoritățile competente au datoria de a monitoriza atent modul de realizare al exploatărilor și de a interveni prin toate pârghiile legale atunci când companiile se abat de la planurile agreeate și/sau acționează într-un mod iresponsabil.

c) Companiile din industria extractivă sunt obligate să exploateze resursele naturale utilizând procedeele și mijloacele tehnologice cele mai sigure, mai puțin dăunătoare pentru mediul înconjurător și pentru sănătatea populației din zonele vizate, să-și asume o responsabilitate reală pentru gestionarea sigură a deșeurilor, pentru repararea daunelor provocate mediului și pentru despăgubirea promptă, cu bună credință și cu respectarea prevederilor legale a tuturor celor care au de suferit în urma activității lor curente sau a unor situații excepționale (accidente, îmbolnăviri legate de substanțele toxice utilizate etc.)

37⁴. Principiul sustenabilității

a) Autoritățile competente au datoria să evalueze cu celeritate solicitările de licențe/contracte de exploatare, acordând o atenție deosebită sustenabilității pe

termen lung a acestora și modul în care ele contribuie la dezvoltarea durabilă a regiunilor vizate.

b) Măsurile pentru regenerarea mediului înconjurător și pentru reintegrarea pe piața muncii a lucrătorilor din mine trebuie să înceapă să fie implementate cu suficient timp înainte de sfârșitul proiectelor miniere pentru a asigura tranziția până la momentul finalizării acestuia,

c) Exploatarea resurselor naturale trebuie să fie realizată numai în condiții care asigură protejarea și conservarea moștenirii ecologice a generațiilor viitoare, și nu periclitează dezvoltarea durabilă a regiunii pe termen lung sau posibilitatea generațiilor viitoare de a exploata resursele rămase.

Art. 37⁵ Principiul concurenței loiale

a) Orice companie care dorește să exploateze resursele naturale ale României trebuie să beneficieze de tratament obiectiv și imparțial din partea autorităților și să-i fie acordate șanse egale de a obține licențe, avize și contracte în acest scop.

b) Legile care vizează exploatarea resurselor naturale nu trebuie să fie modificate în scopul oferirii unor avantaje nejustificate anumitor companii din industria extractivă.

c) Concurența trebuie să fie liberă pe piața extractivă, în conformitate cu legea, nefiind tolerate tentativele companiilor de a deforma această concurență.

Art. 37⁶ Principiul integrității:

Reprezentării autorităților și instituțiilor publice cu competențe decizionale le este interzis să-și utilizeze în mod ilicit funcția sau influența politică pentru a oferi un avantaj sau dimpotrivă, pentru a defavoriza o companie care dorește să exploateze resursele naturale românești.

Art. 37⁷

(1) Anterior atribuirii permiselor/contractelor/concesiunilor/licențelor pentru exploatarea resurselor naturale către o entitate, autoritățile competente publică și supun consultării publice o evaluare privind impactul asupra mediului și asupra dezvoltării durabile în regiune.

(2) Accesul presei este nerestricționat la ședința organizată de autoritățile competente pentru desemnarea câștigătorilor licențelor/contractelor pentru exploatarea resurselor naturale.

(3) Autoritățile competente și companiile implicate publică pe paginile lor de internet informații cu privire la structurile competente care pot primi sesizări din partea cetățenilor sau propriilor angajați cu privire la orice posibile nereguli sau

abateri de la proiectele aprobate, precum și orice conduită care poate afecta interesul național. Indiferent dacă aceștia sunt angajați ai unei instituții publice sau private, beneficiază de protecția stabilită potrivit dispozițiilor legii nr. 571/2004, câtă vreme obiectul sesizării face referire la modul de utilizare a resurselor publice.

(4) Structurile competente au obligația de a înregistra și cerceta aceste sesizări și de a le soluționa în termen de maxim 60 de zile de la înregistrare, făcând public pe pagina de internet proprie rezultatul cercetării și a măsurilor propuse.

Art. 37⁸ (1) Toate companiile care exploatează resurse naturale pe teritoriul României (fie ele cu capital de stat sau privat) trebuie să realizeze auditări anuale independente și să publice raportul de audit pe pagina proprie de internet.

(2) Toate companiile care primesc, sub orice formă, dreptul de a prospecta sau de a exploata resursele naturale naționale sunt obligate să semneze, împreună cu contractul, un pact de integritate prin care se angajează să respecte principiile enunțate în cadrul prezentei legi, sub sancțiunea rezilierii contractului și/sau a plății de prejudicii către autoritatea care l-a emis.

Art. 37⁹ (1) Entitățile care beneficiază de licențe/contracte pentru exploatarea resurselor naturale naționale trebuie să genereze locuri de muncă sustenabile. Sustenabilitatea locurilor de muncă generate prin proiectul de exploatare trebuie în mod clar evidențiată în planul de încetare a activității al companiei.

(2) Cu minim 3 ani înainte de finalizarea proiectului de exploatare, angajatorul demarează programe de recalificare și reconversie profesională a lucrătorilor în extracție, începându-se cu identificarea de soluții pentru reintegrarea lucrătorilor pe piața muncii după finalizarea activității de exploatare a resurselor.

(3) Este interzisă acordarea de licențe/contracte pentru exploatarea resurselor naturale naționale în vederea realizării unor proiecte care ar transforma zonele de extracție în regiuni monoindustriale.

(4) Statul ca proprietar al resurselor naturale are drept de preemțiune asupra producției rezultate din exploatarea resurselor naturale.

Art. 37¹⁰ (1) Autorităților competente le este interzis să acorde licențe/contracte pentru realizarea de proiecte de exploatare a resurselor naturale naționale în afara unei proceduri competitive libere, corecte, obiective și transparente, la care participă mai mult de un singur ofertant.

(2) Autoritățile sunt obligate să publice pe pagina proprie de internet criterii clare pe baza cărora se acordă licențe/contracte pentru realizarea de proiecte de exploatare a resurselor naturale naționale.

(3) Autorităților competente le este interzisă acordarea de derogări de la legislația relevantă în domeniul extractiv și al protecției mediului.”